

Az ötvenedik évfordulón

Egyetemeink ünnepi közös tudományos ülészakáról

Az ünnepi tudományos ülészak keretében a szovjet tudósok közül I. N. Pahomov professzor, az Odesszai Állami Mecsnyikov Egyetem államjogi és államigazgatási jogi tanszékének vezetője már október 31-én megtartotta előadását a tudományegyetem jogi karán a szovjet államigazgatási jogtudomány ötven évéről.

November elsején A. I. Fedoszejev professzor az odesszai testvéregyetem rektorhelyettese „Lenin és a szovjet tudomány fejlődése” címmel adott elő a zsűfóházban, majd A. A. Makov akadémikus beszélt a Boole-függvények kiszámításával kapcsolatos normális algoritmusokról.

November 2-án a Bölcsészettudományi Karon dr. Varga Lajos adjunktus, A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Magyar Szociáldemokrata Párt címmel tartott előadást. Dr. Mérei Gyula tanszékvezető egyetemi tanár tömörségében is rendkívül gazdag pályaképet rajzolt a magyar történettudomány felszabadulás utáni fejlődéséről: a marxista szemlélet kibontakozásáról megállapítva, hogy „az eddigénél nagyobb erőfeszítéssel kell törekedni elvi összefoglaló, eszmei alapvetést nyújtó szintézisek alkotására.”

Társadalmi fejlődésünk és a család-házasság néhány jelenlegi vonásának szentelt előadását dr. Horuczi László adjunktus. Bemutatta a szocialista jelleg kialakulását, arra hívta fel a figyelmet, hogy napjaink feladata a meglévő szocialista jegyek általános érvényűvé tétele. A jubileum adta kedvező alkalmat kihasználva dr. Imre Ottó adjunktus arra a történelmi időszakra emlékeztetett, amelyben a szocialista gazdaság irányításának kérdései először jelentkeztek a gyakorlatban: Leninről mint a szocialista gazdaság irányítójáról, s eme irányítás elméletének megteremtőjéről tartott előadást.

Ugyancsak november 2-án került sor az Állam- és Jogtudományi Karon dr. Kovács István tanszékvezető egyetemi tanár előadására, amelyben a szocialista alkotmányfejlődés fő tendenciáit ismertette mintegy összefoglalva annak a jog területén is forradalmi változásokhoz vezető időszaknak az eredményeit, amelynek kezdetét ötven éve jelezte az Auróra ágyúlövése.

A Természettudományi Kar előadóját ezen a napon dr. Horváth Imre tanszékvezető egyetemi tanár volt. Azokhoz a tudósokhoz hasonlóan, akik ezekben a na-

pokban szívesen emlékeztek szovjet kapcsolataikra, a Szovjetunióban folyó fotoszintézis kutatásokról és azoknak a magyarországi kutatómunkára gyakorolt hatásáról beszélt.

November 3-án négy előadás hangzott el az Orvostudományi Egyetemen. Dr. Ivanovics György akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár többéves munkáját összegező előadásának címe „A baktériumok pathogenitási mechanizmusa, különös tekintettel a lépfene kórokozójára”.

A nap második előadója, dr. Julesz Miklós akadémiai levelezőtag, tanszékvezető egyetemi tanár előadásának elején Pavlova, a tudomány „öreg bolsevikjára” tekintett vissza mintegy történeti bevezetést nyújtva saját kutatásainak felvázolásához: a központi idegrendszerrel az endokriniumon át a perifériáig.

„A kromoszómaszám változásainak lehetősége az evolúció és az egyedfejlődés során” címmel olvasta fel szintén összegező jellegű tanulmányát dr. Kiszely György tanszékvezető egyetemi tanár, majd dr. Fehér István adjunktus beszélt a Szeged iparában és munkásságában a felszabadulás után végbement strukturális változásokról.

Az ünnepi tudományos ülészak előadásainak közönsége. Az első sorban balról jobbra: Perjési László, a városi pártbizottság első titkára, dr. Biczó György, a városi tanács vb. elnöke, Lacsné Mihályné országgyűlési képviselő dr. Fazekas I. Gyula és dr. Grasszely Gyula professzorok.

Záróünnepség az auditoriumban

November 4-én délelőtt a Szabadság Filmszínházban a „Szentpétervár végnapjai” című film bemutatásával folytatódott egyetemeink ünnepi eseménysorozata, majd este 7 órakor az Ady épület Auditorium Maximumában került sor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi közös tudományos ülészak záró díszünnepségére. Az ünnepségen, amelyen megjelentek a megyei és városi párt és tanács-szervek, társadalmi szervezetek képviselői is, dr. Tóth Károly egyetemi tanár, az orvosegyetem rektora köszöntötte a megjelenteket, köztük az ülészakon résztvevő szovjet professzorokat, majd dr. Márta Ferenc egyetemi tanár, a tudományegyetem rektora mondott ünnepi beszédet.

Dr. Márta Ferenc rektor beszédében vázolta az ötven évvel ezelőtti oroszországi események világméretű jelentőségét, korunkban s különösen ma, amikor — ötven év alatt elért sikerek eredményeként — a kommunizmus építésének útiára lépett Szovjetunió világhatalmi tényező, vezető nagyhatalom, a szocializmus eszméje és rendszere világszerte.

„Egyetem falai között lévén és dolgozván — mondta többek között a rektor — külön köszönetünket és hálaunkat kívánjuk tolmácsolni a történelmi évforduló alkalmával is a szovjet tudósoknak, egyetemi oktatóknak, hogy az Októberi Forradalom adta lehetőségek alapján elért eredményeiket átadták nekünk és baráti segítséget nyújtottak a magyar tudományos életnek és felsőoktatásunknak... A tudományos kapcsolatok csak egy, bár fontos részét képezik az egyre terebélyesedő és elmélyülő magyar-szovjet kapcsolatoknak, amelyekben olyan szövetség testesül meg, amit az eszmék és célok azonosossága, a nemzeti és közös érdekek teljes harmonikus egysége jellemez. A történelem leghaladóbb hagyományaiban gyökerezik ez a szövetség és életetője a kölcsönös bizalom, az egymás iránt érzett tisztelet és megbecsülés.

Tudományegyetemünk rektorának ünnepi beszéde után került sor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére hirdett pályázatra beérkezett legjobb pályaművek jutalmazására. Két jogász és két bölcsész pályamunka mellett 22 ttk-s hallgató bekielölt dolgozata érdemelte ki a jutalmakat, amelyeket a rektor nyújtott át a pályadíjnyerteseknek. Ugyancsak az ünnepségen adták át a „Jó tanuló — jó sportoló” okleveleket és jutalmakat.

A záró díszünnepség második részében Szécsi József tanár vezetésével a Sárospatai Endre Egyetemi Gyakorló Gimnázium kamarakórusa valamint az Egyetemi Színpad együttese adott

jubileumi műsort. Megérdemelt nagy tapsot a műsorban közreműködő Gregor József operaénekes a volgai hajóvontatók dalának és Iván Szuszanyin áriájának avatottan szép előadásáért, Szendrey Imre főiskolai adjunktus, zongoraművész remek zongorajátékáért, aminek élvezetét még a hangszer nem éppen „koncertképes” állapota sem tudta lerontani.

Az ünnepi közös tudományos ülészak befejeztével nem értek véget a jubileumi eseménysorozat rendezvényei, hiszen a három felsőoktatási intézmény KISZ-szervezetei gazdag programot szenteltek november 14—25 között az ötvenedik évfordulónak az egyetemi napok keretében. Az egyetemi napok rendezvényeinek méltatására következő számunkban visszatérünk.

Beszélgetés a szovjet vendégekkel

A Forradalom idején tízéves volt A. I. Fedoszejev professzor, az odesszai Mecsnyikov Egyetem rektorhelyettese. A Volga mentén élt távol Moszkvától is. Amit egész életével megélt, az a tudomány forradalma volt.

— A népből jött tehetségek kibontakozásának voltak tanúi és egyben a forradalmi változás résztvevői. Olyan korban munkálkodhattunk, amelyről el lehet mondani, hogy ekkor vált a fizika, kémia olyan tudománnyá, amely a szó szoros értelmében a társadalom termelőerőjét jelenti. Előadásomban, amelyet az ünnepi ülészakon tartok, arról beszélek, hogy ebben a változásban milyen szerepet játszott Lenin.

— A magyar tudósok közül kikkel tart kapcsolatot? — Személyes kapcsolatban még nem álltam senkivel, most többek között ezen kapcsolatok kialakítására is lesz mód. A fizikusokkal jó kontaktusom volt: Márta professzor elvtárs intézetében olyan tudományos kérdésekkel foglalkoznak, amilyenek bennünket is érdekelnek. A közeljövőben talán még jobban együtt tudunk

működni a kémiai és fizikai kinetikával kapcsolatos kutatásokban. Mint prerekor ezzel a látogatással is a két egyetem közti kapcsolatot szeretném megerősíteni bizonyos szakterületen dolgozó tudósok közeledésével. Ilyen céllal jött Pahomov professzor, egyetemünk államjogi és államigazgatási jogi intézetének vezetője, hogy a szegedi egyetem jogi karán keresse az együttműködés lehetőségeit.

Amikor a tolmács elhallgat, a másik öszhajú tudós szólal meg. A. A. Markov akadémikus, aki a moszkvai Lomonoszov egyetemről érkezett, a két ország tudományos kapcsolatairól beszél.

— Tudomásom van néhány nagy tudós közötti kapcsolatról. Régebben Riesz és Fejér Lipót voltak kapcsolatban az orosz szakemberekkel. Rényi Alfréd Linyenyik szovjet matematikus tanítványa volt. Jómagam Kalmár professzorral állok szívélyes kapcsolatban a matematikai logika alkalmazása terén. Nem formálhatok jogot arra, hogy minden hasonló kapcsolatot megvilágítsak, de azt el kell monda-

nom: úgy tűnik, a magyar matematikusok viszonylag keveset járnak nálunk. Kapcsolataink így jelenleg még nem kielégítőek.

— Ezen az Ön itteni előadásai is minden bizonnyal segítené foglalkozni. Milyen új elmélettel ismerteti meg hallgatóságát?

— Szűkebb szakmai körben már tartottam egy előadást az itteni matematikusoknak az algoritmusok elméletéről. Sajnos — mosolyodik el gunyorosan — az újságírókkal nincs szerencsém — sosem értik meg, mi az érdekes abban, amit magyarázok. Népszerű formában talán ennyit mondhatok: matematikai tételekkel lehet bizonyítani, hogy bizonyos problémahalmazok végtelen sokaságúak. A gyakorlatban azonban ilyenek nincsenek. Nos, én azt bizonyítom, ha létezik is megoldó algoritmus, akkor ez nem jó algoritmus.

Most kérdezheti, hogy mi gyakorlati haszna van ennek — vág felém a szemével — Gondolja meg, hogy ha mi ezzel nem foglalkozunk, az emberek felesleges munkát végeznek, mert téves úton indulnak el.

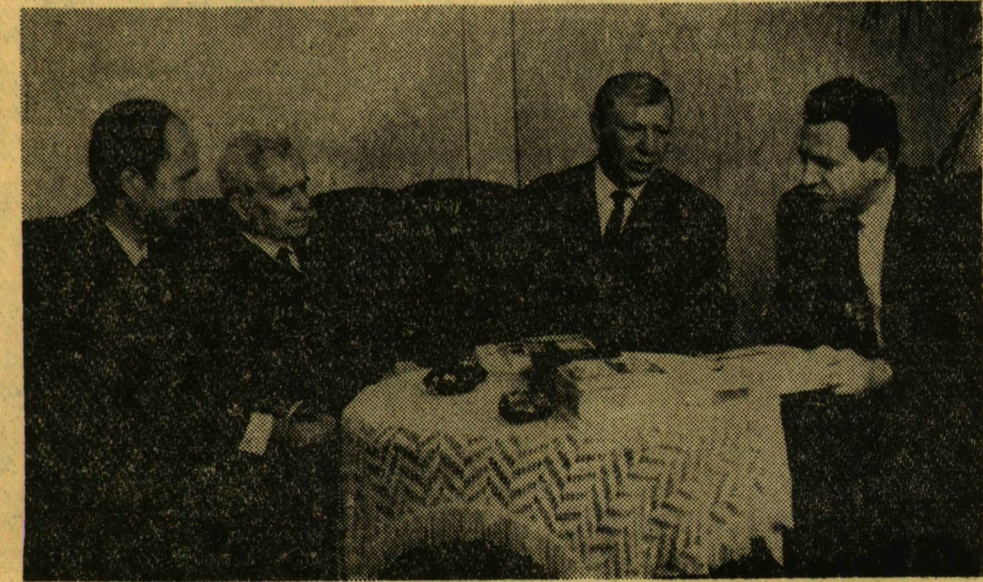
Jubileumi kiállítás

Számos érdeklődő nézte meg az Egyetemi Könyvtár jubileumi kiállításának gazdag anyagú tárlóit. A kiállítás méltó része volt az ünnepi programnak.

A két egyetem közös tudományos ülészakával egyidőben október 31-én dr. Havasi Zoltán, az Egyetemi Könyvtár igazgatója nyitotta meg a Nagy Októbernek szentelt ünnepi kiállítást, amelyet a könyvtár folyosóin rendeztek szovjet és magyar könyvek, folyóiratok felhasználásával. Ahogy elmondta: forradalom és tudomány összefüggései indították arra a könyvtár dolgozóit, hogy a mintegy kétszáz kiadványból álló kiállítást összeállítsák.

A tablók szemléltetik azt is, hogy milyen szerteágazó kapcsolatok tartanak fenn a szovjet könyvtárakkal: korunk tudományos-műszaki haladására.

Baráti beszélgetés tudományegyetemünk rektori hivatalában, ahol dr. Márta Ferenc egyetemi tanár, rektor fogadta az ötvenedik évforduló tiszteletére rendezett tudományos ülészak szovjet vendégeit, I. N. Pahomov, A. A. Markov és A. I. Fedoszejev professzorokat.